

ALS NIEUW

Programma 2024-2025

Commissie Vorming en Toerusting

van

Hervormde Gemeente Haren – Onnen
Gereformeerde Kerk Haren – Onnen
Protestantse Gemeente Haren - Onnen

Ter inleiding

‘ALS NIEUW’ – dat is het jaarthema van de Protestantse Kerk in Nederland voor het seizoen 2024-2025. Daar sluiten we ons met de vormings- en toerustingsactiviteiten voor het komende seizoen bij aan. Met de bedoeling om de eeuwenoude woorden en waarden van geloof en leven opnieuw onder de aandacht te brengen op een actuele manier, en met nieuwe (en hopelijk dan soms ook verrassende) zienswijzen.

‘Als Nieuw’ is ook datgene wat voor het komende seizoen op het programma van onze beide kerken (de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk) staat: het samengaan in één Protestantse Gemeente Haren-Onnen.

Het werk van onze commissie is wat dat betreft niet als nieuw, want al meerdere jaren is dat een gezamenlijke aangelegenheid. Dus voor ons betekent ALS NIEUW ook **opnieuw**.

Opnieuw presenteren we een breed aanbod van gespreksochtenden, avondlezingen, middagbijeenkomsten, waarin de wijde waaier van geloofsvragen, levenservaringen en kennisverrijking (en nog veel meer) een rol spelen.

We nodigen u en jou daarvoor van harte uit.

Meldt u zich s.v.p. aan *HETZIJ* op het bijgevoegde aanmeldformulier *HETZIJ* (in voorkomende gevallen) bij de personen die bij de activiteiten staan vermeld. Alleen zó kunnen wij u tijdig op de hoogte stellen wanneer er onverhoopt iets wordt geannuleerd. We hopen u / jou bij de verschillende bijeenkomsten te mogen verwelkomen.

*De commissie ‘Vorming en Toerusting’, bestaande uit:
Jolien Berendsen-Prins, Jan Berenst, Aad van den Berg,
Marijke Dijkstra, Reinier Kleijer, Alco van Klinken en Maartje Scholtmeijer.*

*Per adres: Keesomweg 3 – 9752 NH Haren,
telefoon: 06 41 06 41 30, e-mailadres: rkatmw@ziggo.nl*

September 2024

Inhoud

Lectio Divina.....	5
Gespreksgroep Connect 30-45 jaar	6
Gespreksgroep Samen-in-Gesprek.....	7
Christelijke meditatie	8
Mediteren in de Dorpskerk.....	9
Gesprekskring ‘Geloven vandaag’	10
Bezoek Synagoge Zuidlaren	11
Ouderenkring.....	12
Meditatie- / schildercursus.....	13
Middengroep 45-67 jaar.....	14
Kijken naar Christelijke Kunst	15
Kliederkerk.....	16
Balancerend geloven – gelovig balanceren	17
Marten Douwes Teenstra en de slavernij	18
De Bijbel vertalen in Gebarentaal.....	19
Koorgesprekken.....	20
De groene kerkkoers	21
Wie zeggen de mensen dat ik ben?	22
Thuis raken in het huis van God	23
Omgaan met rouw en verlies	24
Kort Kerkenpad	25
Bijbelvertalen (in de streektaal).....	26
Lezing over het klooster Yesse te Haren.....	27
Rondleiding kloosterterrein Yesse	27
(Kijken naar) Kunst	28
Een fietspelgrimage naar de Bonifatiuskerk te Vries.....	29
Predikanten die Joden helpen	30
Hemelvaart-pelgrimage	31
Bibliodrama	32
Activiteiten van andere plaatselijke kerken	33
Activiteiten Jeugdwerk Aan Boord	34

Adressen

Gorechtkerk: Kerkstraat 14, Haren
Gorechthuis: Hortuslaan 1, Haren (naast Gorechtkerk)
't Schip / Soos: Achter Hortuslaan 1, Haren
Dorpskerk: Rijksstraatweg 188, Haren
Ons Centrum: Kerkstraat 2-B, Haren (naast Clockhuys)

Algemene informatie en contactpersoon, Reinier Kleijer,
tel. 050-8512106, e-mail rkamw@ziggo.nl

Samenstelling: Commissie 'Vorming en Toerusting'
Illustratie voorzijde: PKN logo jaarthema 'Als nieuw'
Lay-out: Roelof Rabbers

Lectio Divina

Lectio Divina is een gebedsmethode die is ontstaan bij de woestijnvaders (rond 300 n.C.) Wanneer we in de Bijbel lezen is ons doel de Heer te ontmoeten en door Hem toe te laten ons leven te veranderen opdat we meer op Hem gelijken door het werk van de Heilige Geest. Het is in wezen niet meer dan een eenvoudige manier om de Heer te ontmoeten door na te denken op basis van wat er in de Schrift staat. Het is *geen* studie-methode.

Lezen, overwegen, bidden, beschouwen / contemplatie. Hoe doe je dat? Lees de tekst(en) een paar keer, gun jezelf de tijd de woorden tot je te nemen. Probeer je de situatie zoals de Bijbel die beschrijft voor te stellen. Wees stil voor God en nodig Hem uit. Daar zijn geen woorden voor nodig. Geniet ervan in Zijn aanwezigheid te mogen zijn en je geliefd te weten.

De groep komt bijeen op de eerste donderdag van de maand. Er wordt een tekst gelezen (meestal de tekst die voor de zondag erna op het oecumenisch leesrooster staat), we overdenken de tekst en delen met elkaar wat ons heeft geraakt en aangesproken of wat ons opgevallen is. We discussiëren, oordelen of kritiseren niet wat een ander daarbij naar voren brengt.

Informatie /

begeleiding: Hilda Blanksma (tel. 050 5350259)
Aly Bakker (tel. 050 5341033)

Data: 5 september, 3 oktober, 7 november,
5 december, 2 januari, 6 februari,
6 maart, 3 april en 1 mei

Tijd: 13.30 – ong. 15.00 uur

Plaats: fam. Bakker, Waterhuizerweg 64, Haren

Opgave: bij bovengenoemde personen of via het
aanmeldformulier

Gespreksgroep Connect 30-45 jaar

Een goed gesprek vindt iedereen waardevol, ook het gesprek over geloven. Met deze gespreksgroep die gericht is op de doelgroep van 30 tot 45 jaar (we kijken daarbij niet op een paar jaar) willen wij het goede gesprek over geloven vormgeven.

We starten het nieuwe seizoen op maandagavond 23 september. We bespreken dan onder andere de nieuwe data en onderwerpen voor het komend seizoen. Van september tot mei komen we één keer in de maand bij elkaar in het Gorechthuis. Of je er nu elke keer bij bent of maar één keer in het seizoen: je bent altijd welkom.

Wij hopen jullie maandag **23 september** te ontmoeten! Tot dan!

Begeleiding: Henk Wolters en Rianne Pronk – van Belle

Plaats: Gorechthuis

Tijd: 20.00 tot 21.30 uur

Voor informatie en opgave:

Rianne Pronk: rienne.van.belle@12move.nl / 06-19561942

Henk Wolters: 30-45@gorechtkerk.nl

Gespreksgroep Samen-in-Gesprek

Geloven is in onze tijd niet vanzelfsprekend en zeker niet als twintiger. Dan is het mooi als je elkaar kunt ontmoeten om te delen wat geloven voor jou inhoudt. Bij deze gespreksgroep is er die mogelijkheid om op een gezellige manier in gesprek te gaan. Vaak wordt er vooraf met elkaar gegeten.

De gespreksgroep is een voortzetting van een eerdere belijdeniskring en gericht op de leeftijdsgroep 20 tot 30 jaar, al komt het niet op een jaar meer of minder aan.

Enkele keren per jaar organiseren wij een open avond waarbij iedereen welkom is. Het afgelopen seizoen hebben wij een aantal mooie bijeenkomsten gehad. Het is inspirerend om als verschillende generaties met elkaar in gesprek te gaan. Voor komend seizoen hebben wij drie avonden gepland: 15 oktober, 15 januari en 15 april. Deze bijeenkomsten zijn in het Gorechthuis. Van harte welkom om dan met ons mee te doen!

Begeleiding: ds. Michiel Pronk

Datum: dinsdag 24 september (eerste bijeenkomst)

Tijd: 20:00 uur tot ongeveer 21:30 uur

Plaats: Soos

Opgave: per e-mail – m.pronk@gorechthuis.nl

Christelijke meditatie

De hele dag door kunnen gedachten, gevoelens en ervaringen je aandacht opslokken. En van alle kanten komen indrukken op je af. Dat kan een verlangen geven naar rust én levensenergie. Meditatie helpt ons de aandacht te verleggen en de stilte en aanwezigheid van God te zoeken. De benedictijner monnik John Main is wel eens de beste spirituele gids van de kerk van vandaag genoemd. Hij legde het verband tussen mediteren en de christelijke traditie. Volgens John Main is stilte de remedie tegen al het mentaal lawaai en helpt het ons om helderheid te krijgen, te begrijpen en lief te hebben. Hij was ervan overtuigd dat meditatie een gemeenschap van liefde opbouwt.

Tijdens de maandelijkse meditatieavonden gebruiken we lichaams- en ademhalingsoefeningen om op een ontspannen manier aandachtig aanwezig te zijn. Vervolgens mediteren we in stilte op een lied, een beeld of een inspirerende tekst. Samen mediteren doet ons verbonden voelen met elkaar en God - de bron van ons bestaan. Wees welkom om te ontdekken of christelijke meditatie een weg is die bij je past.

Begeleiding: Idelette Kruidhof

Data: woensdagavonden 25 september, 23 oktober, 20 november, 18 december, 15 januari, 12 februari, 12 maart, 9 april en de afsluitende avond 21 mei

Tijd: 20.00 tot 21.00 uur.
Inloop met koffie en thee vanaf 19.45 uur

Plaats: Gorechthuis

Informatie en opgave: Stuur een mail naar meditatiegroep@gorechtkerk.nl en vermeld hierin je 06-nummer. Ik voeg je toe aan de meditatie-whatsappgroep.

Mediteren in de Dorpskerk

Op vrijdagavond 31 mei 2024 was er de mogelijkheid om in de Dorpskerk een bijzondere manier van mediteren mee te beleven. De muzikagoog Folkert Rienstra nam enkele tientallen belangstellenden mee in de ervaring van mediteren met klankschalen. Het komend “winterseizoen” plannen we nog enkele avonden met weer andere vormen van mediteren. De eerste staat gepland op maandagavond 30 september. De poster vermeldt het volgende:

“Een combinatie van zittend en liggend mediteren met bewegen door Tanya Reitsma. Zie voor meer informatie en opgave de 4-luik of www.dorpskerkharen.nl”.

De invullingen en de data van de volgende avonden zijn nog niet precies bekend. Ze staan gepland voor januari, maart en mei. Voor maart hebben we reeds contact gezocht met het nieuwe protestantse klooster (2023) in Nederland: Nijkleaster, vlakbij Jorwerd. Eén van de kloosterlingen zal een meditatie-avond verzorgen in Haren en wellicht kan dit een vervolg krijgen door een bezoek aan het klooster.

Begeleiding: Tanya Reitsma

Datum: maandag 30 september (start van een reeks)

Tijdstip: 20:00 uur (inloop vanaf 19:45 uur)

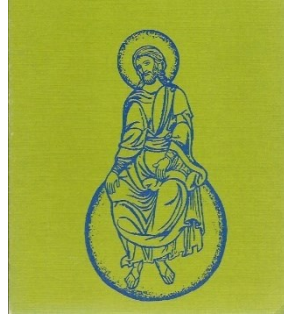
Plaats: Dorpskerk Haren

Organisatie: Tineke van Stempvoort, Agnes de Jong,
Jan Derk Sluurman en ds. Wim Andel

Opgave: via het aanmeldformulier

Gesprekskring 'Geloven vandaag'

'Alles stroomt', dat wisten de oude Grieken al. Niets blijft gelijk. Ook op het gebied van geloven vindt er vaak verandering plaats. Door wat je meemaakt en leest, kun je met de jaren over dingen anders gaan denken, bijvoorbeeld over God en over hoe te leven. Bij deze kring willen wij spreken over wat wij gevonden hebben of waar wij naar zoeken.

Als leidraad voor de ochtenden heb ik dit seizoen gekozen voor een aantal christelijke waarden, zoals vertrouwen, verlangen, vertroosting en verzoening. Aan de hand van een Bijbeltekst, gedicht of lied zullen wij over het thema met elkaar in gesprek gaan.

De ochtenden vinden plaats van oktober t/m april op de tweede dinsdag van de maand, beginnend op **8 oktober**. Het thema is dan 'vertrouwen'.

Van harte welkom!

Begeleiding: ds. Michiel Pronk

Datum: dinsdag 8 oktober (eerste keer)

Plaats: Gorechthuis

Tijd: 10.00 uur tot ongeveer 11.15 uur

Opgave: via het aanmeldformulier OF rechtstreeks per e-mail – m.pronk@gorechtkerk.nl

Bezoek Synagoge Zuidlaren

In Zuidlaren staat al sinds 1884 een synagoge. Een gebouw met een bewogen geschiedenis. Omdat de Joodse gemeente ter plaatse in 1925 te klein was geworden, werd de synagoge afgestoten. Het kreeg sindsdien meerdere bestemmingen: pakhuis, verblijf voor Duitse (!) en later geallieerde militairen, motorwerkplaats, padvindershuis, en wat niet meer... In 2003 ondernamen enkele Zuidlaarders, waaronder ds. Geert Hovingh, het initiatief om het gebouw in oude glorie te herstellen en zich te in te zetten om het een passender bestemming te geven. Zo kwam de restauratie en herinrichting van het sjoeltje tot stand, en werd het in 2007 door de Progressief Joodse Gemeente Noord-Nederland in gebruik genomen om er met enige regelmaat de Sjabbat te vieren.

We brengen een bezoek aan de synagoge en worden daar rondgeleid.

- Datum:** Zondag 13 oktober,
de dag na Grote Verzoendag
- Tijd:** 14.30 uur
Voor wie wil fietsen: We vertrekken om 14.00
uur bij de Dorpskerk in Haren
- Plaats:** Zuiderstraat 1 in Zuidlaren
- Inleider:** ds. Geert Hovingh, emeritus-predikant
Zuidlaren.
- Opgave:** via het aanmeldformulier

Ouderenkring

De Ouderenkring gaat ook dit seizoen weer door. Wat de samenstelling betreft is het één van de meest 'gemengde' groepen. In een betrokken sfeer ontmoeten we elkaar rond

vragen van geloof en leven. Deze keer is het verbindende thema een zin uit Lied 655: 'Het is vol wond'ren om u heen'.

De gesprekken worden (in)geleid door de predikanten en theologen die onze gemeentes rijk zijn. Daarbij mogen we 2 nieuwe voorgangers welkom heten: ds. Henk van den Bosch en ds. Rianne Pronk – van Belle. Iedere keer staat een Bijbelgedeelte centraal en ieder leidt dat op eigen manier in.

De data (met geplande inleider) leest u hieronder. Elke keer op donderdag, **op één keer na**. Wie zich opgeeft ontvangt steeds van te voren bericht over het te behandelen tekst.

Zoals gebruikelijk staat op de middagen een kwartier voor aanvang de koffie/thee voor u klaar.

Informatie: ds. Michiel Pronk (tel. 050 7852 729)

Data: donderdag 17 oktober (ds. Michiel Pronk),
donderdag 14 november (ds. Wim Andel),
woensdag 22 januari (ds. Rianne Pronk – van Belle,
in het kader van de 'week van het gebed'),
donderdag 13 februari (ds. Harm Jan Meijer),
donderdag 13 maart (dr. Henk van den Bosch),
donderdag 10 april (ds. Reinier Kleijer),
donderdag 15 mei (afsluitende lunch).

Tijd: 14.00 – 15.30 uur

Plaats: Ons Centrum

Opgave: via het aanmeldformulier

Meditatie- / schildercursus

Ook in het seizoen 2024/2025 gaan we weer beginnen met de bijeenkomsten waarin meditatie en creativiteit (schilderen) worden gecombineerd, dit o.l.v. Philippine Lugtigheid.

We gaan daarbij uit van verschillende aansprekende teksten (bijv. gedichten) die beelden en gevoelens oproepen. We lezen zo'n tekst of gedicht een paar keer in alle rust, laten de woorden bezinken en gaan vervolgens aan het werk om datgene wat we in onze persoonlijke gedachten "zien" kleurrijk met een eigen schilderwerk zichtbaar te maken. Dat doen we in stilte.

Philippine adviseert ons daarbij en helpt waar dat nodig is.

Ze zorgt ook voor de benodigde materialen; deze worden samen met één van de deelnemers van het vorige seizoen aangeschaft. Van de deelnemers wordt daarvoor € 5,00 p.p. gevraagd, wat op de eerste bijeenkomst kan worden meegenomen. Zo nodig wordt in de loop van het seizoen nog eens € 5,00 p.p. gevraagd.

Er is plaats voor maximaal 12 personen.

Philippine hoopt degenen die in eerdere seizoenen meededen, ook dit seizoen weer te kunnen verwelkomen. Wilt u dit dan a.u.b. wel doorgeven aan Albert Voogd (telf. 06 42 43 83 54). Deed u niet eerder mee, dan is het goed om via een telefoontje u aan te melden en/of te vernemen of er nog plaats is. We beginnen op dinsdag 22 oktober van 10.00-11.30 uur en vervolgens 1 keer per maand op een dinsdagmorgen. Hiervoor maken we de eerste keer de afspraken.

Data: dinsdag 22 oktober (eerste keer)

Tijd: 10.00 – 11.30 uur

Plaats: Ons Centrum

Begeleiding: Philippine Lugtigheid

Opgave: Email: a.h.voogd@live.nl of tel. 06 42 43 83 54
of via het aanmeldformulier

Middengroep 45-67 jaar

Voor deze leeftijdsgroep - een jaartje meer of minder deert niet - organiseren wij verschillende activiteiten om de verbondenheid met elkaar te vergroten. Bijvoorbeeld een fietstocht met na afloop een drankje, een seizoenswandeling, het mede organiseren van een themakerkdienst of zwerfafval rapen in het dorp.

Aankondigingen hiervoor verschijnen in de Kerkbode en 4-Luik, en op de websites van beide kerken en middels de mail.

Daarnaast organiseren wij een filmavond op zondagavond 3 november a.s. om 19:30 uur. De film die vertoond wordt heet "Jagten". Het verhaal speelt zich af in Denemarken, waar een kleuterleider vals beschuldigd wordt van seksueel misbruik. Hij is het slachtoffer van een heksenjacht waar vele dorpsbewoners aan meedoen. Een hechte gemeenschap blijkt ineens twee gezichten te hebben.

Datum: zondag 3 november

Plaats: Gorechthuis

Tijd: 19:30 uur

Je kunt ons bereiken via middengroep@gorechtkerk.nl of middengroep@dorpskerkharen.nl

Voor aankondigingen zie 4L Luik, Kerkbode, websites en persoonlijke mail.

Kijken naar Christelijke Kunst

Kunstwerken die werden gemaakt in opdracht van de rooms-katholieke Kerk hoefden niet in de eerste plaats Kunst te zijn. Zij dienden vooral om gelovigen te onderrichten. Omdat tot ver in de 19de eeuw veel mensen niet

konden lezen, moesten kunstwerken aan de hand van afbeeldingen 'vertellen' wat er in de Bijbel staat en tegelijkertijd ook duidelijk maken wat de betekenis is van de Bijbelse boodschap. Daarom voegden kunstenaars aan uitbeeldingen van Bijbelse gebeurtenissen vaak elementen toe, die als het ware uitleg verschafften.

Dit alles wil zeggen dat christelijke kunstwerken uit vroegere eeuwen niet moeten worden bekeken alsof zij letterlijke illustraties van de Bijbeltekst zijn. Bij het bekijken moet men zich altijd afvragen: met welke middelen heeft de kunstenaar geprobeerd het belang van de uitgebeelde gebeurtenis duidelijk te maken? Daarbij spreekt het vanzelf dat de persoonlijke opvatting van de kunstenaar niet van belang was: hij moest aansluiten bij de leer van de (rooms-katholieke) Kerk.

In protestantse gebieden werd alleen het Woord erkend en zag de Kerk geen rol weggelegd voor kunstwerken. Kunstenaars beeldden wel gebeurtenissen uit de Bijbel uit, maar die waren bestemd voor mensen thuis en niet voor plaatsing in kerkgebouwen. Daardoor had de (protestantse) geestelijkheid geen invloed op, of gezag over, de wijze waarop kunstenaars omgingen met Bijbelse thema's. Het gevolg was dat kunstenaars de vrijheid hadden en ook namen om Bijbelse thema's uit te beelden naar eigen inzichten, zelfs als dat tegen de leer en opvattingen van de Kerk in ging.

Lezing: dr. Jan de Jong
Datum: dinsdag 5 november
Tijd: 20:00 – 21:30 uur
Plaats: Ons Centrum
Opgave: via het aanmeldformulier

Kliederkerk

Kliederkerk is een creatieve, speelse vorm van Kerk-zijn. Kliederkerk is er voor jong en oud, maar richt zich specifiek op ouders (grootouders) met jonge kinderen tot en met de basisschoolleeftijd. Tijdens Kliederkerk staat een Bijbelverhaal of Bijbels thema centraal. Samen worden deze verhalen of thema's op creatieve wijze ontdekt en verwerkt. Dat is zichtbaar in de momenten van samen ontdekken en het samen vieren. Zo ontstaat er verdieping in de gemeenschap met elkaar en met God.

Een belangrijke andere doelstelling van de Kliederkerk is de onderlinge ontmoeting. Daarom staat gastvrijheid hoog in het vaandel. Kliederkerk zet een sfeer neer waarin mensen zich welkom en veilig voelen, zodat er ruimte ontstaat waarin ze kunnen groeien.

Daarom bestaat een Kliederkerk uit drie onderdelen: het samen ontdekken via creatieve en sportieve activiteiten, het samen vieren – een korte viering voor alle deelnemers – en we sluiten af met het samen eten.

Het hele programma duurt ongeveer twee uur. Vooraf is er een vrije inloop met welkom/drinken en instructie.

De activiteiten die we doen, zijn met name gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd, maar iedereen is welkom!

Jullie als gezin zijn van harte welkom, maar ook opa's, oma's en andere belangstellenden.

De eventueel aanwezige tieners kunnen meehelpen bij de activiteiten.

Data: zondag 10 november, 19 januari en 6 april

Tijd: 16:00-18:00 uur (inloop vanaf 15:45 uur)

Plaats: Gorechtkerk en Gorechthuis

Info en opgave: kliederkerk@gorechtkerk.nl

(Voor info over thema etc. zie 4-Luik en de website)

Balancerend geloven – gelovig balanceren

Vorig jaar verscheen er een boek over zaken waarmee gelovigen anno-nu in toenemende mate te maken kunnen krijgen en soms worstelen. Wat vroeger vaststond als een huis (onderwerpen als belijdenis, het godsbeeld, de historiciteit van Bijbelverhalen, enz.) brokkelt zienderogen af. Wat blijft er nog over?

Vanuit dit besef schreef Bert Slaa (die regelmatig voorgaat in de Dorpskerk en in zijn baan als docent o.a. met deze vragen te maken had) *'De balanceeract die geloven heet'*. Daarin probeert hij een aantal perspectieven en handreikingen te bieden die behulpzaam kunnen zijn bij ons 'geloven te midden van vraagtekens'.

De hoofdlijnen van zijn boek komt hij met ons delen en hij wil daarover graag met ons het gesprek aangaan.

- Inleider:** dhr. Bert Slaa uit Peize
- Datum:** dinsdag 26 november
- Tijd:** 20.00 – 21.45 uur
- Plaats:** Ons Centrum
- Opgave:** via het aanmeldformulier

Marten Douwes Teenstra en de slavernij

Rond 1750 ontwikkelt zich in Noord-Nederland een beweging die zich oriënteert op 'natuurlijke theologie'. Het onderscheid tussen openbaring in de Bijbel en openbaring in de natuur vormt in die tijd een standaard onderdeel van de catechese. De aanhangers van de 'natuurlijke theologie' werken dat maatschappijkritisch uit. Er zitten naast predikanten ook veel Groninger boeren onder (b.v. Geert Reinders), en mensen uit technische beroepen (zoals Eise Eisinga in Friesland). Ze zijn tegen de standenmaatschappij van destijds, tegen de voorrechten van de borgheren, vóór vaccinatie en vóór kwalitatief goed onderwijs voor iedereen.

De doopsgezinde landbouwer Marten Douwes Teenstra (1795-1864) komt uit dit milieu. Ervaringen in Zuid-Afrika, Indonesië, Suriname en de Antillen maken hem een principiële bestrijder van de slavernij. Teruggekeerd uit Paramaribo, waar hij vanwege zijn kritische houding als ambtenaar is ontslagen, woont hij vanaf 1864 in het Groningse Ulrum. Het denken van Teenstra oriënteert zich op de genoemde 'natuurlijke theologie' (gevolg van Christelijke Verlichting), maar kent ook raakvlakken met de evangelische beweging. Immers, wil er iets ten goede in de samenleving veranderen, dan zullen we ook onszelf moeten bekeren.

- Inleider:** dr. Gert van Klinken
- Datum:** dinsdag 10 december
- Tijd:** 20.00 – 21.45 uur
- Plaats:** Ons Centrum
- Opgave:** via het aanmeldformulier

De Bijbel vertalen in Gebarentaal

Deze avond zullen we het hebben over Bijbelvertaalwerk wereldwijd. Hoeveel talen zijn er nog waarin geen Bijbel of Bijbelgedeelte beschikbaar is? Wat is het werk van een vertaalconsulent? Hoe controleer je vertalingen in een taal die je zelf niet beheerst?

We kijken speciaal naar het vertalen van de Bijbel in gebarentalen. Veel mensen hebben geen idee wat ze zich moeten voorstellen bij een zodanige Bijbelvertaling. Hoe ziet zo'n vertaling eruit? Hoeveel vertalingen zijn er nodig? Waarom is het überhaupt nodig de Bijbel te vertalen in gebarentalen? Dove mensen kunnen toch lezen?

Deze avond gaan we in op bovenstaande vragen en laten we jullie kennis maken met een paar specifieke uitdagingen die het vertalen in gebarentalen biedt, bijvoorbeeld het vertalen van Bijbelse plaats- en persoonsnamen.

Spreker: Bernadet van der Louw,
werkzaam bij Wycliffe Bijbelvertalers

Datum: dinsdag 7 januari

Tijd: 20.00 uur tot ongeveer 21.30 uur

Plaats: Ons Centrum

Opgave: via het aanmeldformulier

Koorgesprekken

over geloof, godsdienst en kerk in de wereld van vandaag

De Koorgesprekken zijn weer terug en in het komende seizoen gepland op zondagmiddag:

12 januari
23 februari
23 maart

Ze beginnen om 16.30 uur, duren ongeveer een uur en vinden plaats in de Dorpskerk. Er is geen vragenronde. Bij de uitgang kunt u een donatie doen.

Door omstandigheden zijn op dit moment twee namen van onze gasten bekend. Berend Steenberg, biologisch-dynamisch landbouwer in Onnen, en ds. Evert Jan Veldman, predikant van de Nieuwe Kerk in Groningen. Het gesprek met ds. Veldman zal gaan over het thema 'Kerk in de Stad'.

In de kerkelijke pers zullen de verdere details tijdig bekend worden gemaakt.

We zijn zeer blij dat Janita Rutgers-Stoker vanaf dit seizoen gaat meewerken. In januari 2020 was zij zelf te gast in het Koorgesprek. Ruim 30 jaar is zij zowel inhoudelijk als bestuurlijk betrokken geweest bij de Pepergasthuis gemeenschap.

Kom luisteren. U bent uiteraard van harte welkom.

Leiding: Henk Boomker of Janita Rutgers-Stoker

Datum: 12 januari, 23 februari en 23 maart

Plaats: Dorpskerk Haren

Tijd: 16:30 – 17:30 uur

De groene kerkkoers

Rentmeesterschap in Balans.

Wat is een groengelovige? Klaas van Nierop zal ingaan op de vraag hoe een groengelovige denkt en leeft. Hij gaat ervan uit dat de aarde ecologisch niet meer in balans is en wij als mensen ook uit balans zijn: Los van God.

Wat zegt de Bijbel over Rentmeesterschap: “Heersen over de aarde” is bewerken en bewaren. De bijbelse betekenis van heersen is: niet uitputten, niet misbruiken maar respectvol gebruiken en koesteren. Wat betekent dit voor ons en voor komende generaties? Onze kennis over duurzaamheid betekent: een balans zien te vinden tussen bewerken en bewaren.

Klaas zal naast deze Bijbelse achtergrond, stilstaan bij de praktische vertaling. Hoe vertaalt hij deze uitgangspunten in zijn eigen leven en heeft hij tips voor anderen?

Klaas van Nierop is betrokken bij de Stadskerk van de Vrije Baptisten en is daar lid van de Werkgroep Groene Kerk. Hij is tot december 2024 als senior ecooloog werkzaam bij de gemeente Groningen.

Inleider: dhr. Klaas van Nierop

Plaats: Ons Centrum

Datum: dinsdag 21 januari

Tijd: 20.00 – 21.45 uur

Opgave: via het aanmeldformulier

Wie zeggen de mensen dat Ik ben?

Deze vraag stelt Jezus aan zijn leerlingen. Zij komen met een aantal antwoorden: Johannes de Doper, Elia, Jeremia of een van de andere profeten. Daarop informeert Jezus bij hen: 'En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?' Het wordt persoonlijk, verschuilen kan niet meer. Ze moeten met een eigen antwoord komen.

Op drie avonden zullen wij bij beide vragen stilstaan: hoe denken anderen over Jezus en hoe kijken wij zelf naar Hem? Daarvoor zullen wij te rade gaan bij wat de Bijbelverhalen over Jezus vertellen, hoe theologen de eeuwen door over Hem dachten, maar ook bij lieddichters en kunstenaars.

De insteek van de bijeenkomsten is deels informatief, maar draait vooral om het gesprek met elkaar en om de vraag: 'En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?'

Inleiding: ds. Michiel Pronk

Datum: 23 januari, 6 februari en 27 februari.

Plaats: Ons Centrum

Tijd: 20.00 – 21.30 uur

Opgave: via het aanmeldformulier OF rechtstreeks per e-mail – m.pronk@gorechtkerk.nl

Thuis raken in het huis van God

Meditatieve expositie

De dienst in de tempel van het oude volk Israël is – naast de bijeenkomsten in de synagoge – één van de ‘bouwstenen’ van onze christelijke eredienst tot op de dag van vandaag. Onze huidige vorm(en) van vieren komen dus niet ‘uit de lucht vallen’

Marlies Luteijn (die een theologische opleiding volgde) maakte hierover een studie en werd enthousiast. Ze ontdekte dat de eredienst van Mozes een prototype is van de “eredienst” van Christus. Ze maakte er een serie pastelschilderijen bij en schreef er een boekje over. Ze neemt ons aan de hand van de schilderijen mee op haar ontdekkingstocht over dit onderwerp.

Naast luisteren en kijken is er ook een meditatief moment en uiteraard is er de ruimte om met elkaar van gedachten te wisselen.

- Plaats:** Ons Centrum
- Datum:** donderdag 30 januari
- Tijd:** 14.00 – 15.45 uur
- Inleider:** mw. Marlies Luteijn
- Opgave:** via het aanmeldformulier

Omgaan met rouw en verlies

Allemaal krijgen we vroeg of laat te maken met verliezen: van gezondheid, ouders, een kind, een partner, een vriend(in), een baan. Verliezen zijn vaak duidelijk zichtbaar, soms zijn ze echter onzichtbaar voor de buitenwereld maar daardoor niet minder pijnlijk.

Om na een ingrijpende, verdrietige ervaring het leven weer vorm te kunnen geven kan kennis en inzicht in rouwreacties helpen, zowel voor de rouwende zelf als voor de omgeving.

We zijn voortdurend bezig met ontmoeten, veranderen, afscheid nemen en opnieuw ontmoeten. Daarmee leren omgaan in het dagelijks leven kan helpen om een groter verlies te dragen en het een zinvolle plaats in het leven te geven, al mag de betrokkene dat laatste alleen zelf zo benoemen.

De beide bijeenkomsten vormen één geheel: Er is aandacht voor fasen/stadia/componenten van rouw; de kwadranten cirkel; onvoorwaardelijk luisteren; nabij (durven) blijven; omgaan met onafgemaakte zaken; (on)natuurlijke emoties.

De kernvraag blijft: Wat kunnen we voor elkaar betekenen in moeilijke tijden?

Inleiding: Trudy Willems (1954) werkte als Verpleegkundige/ Netwerkcoördinator Palliatieve Zorg/ trainer Rouw en Verlies voor vrijwilligers en beroepskrachten

Datum: Maandag 3 en 24 februari
Beide bijeenkomsten vormen één geheel.

Plaats: Gorechthuis

Tijd: 14:00 – 15:30 uur

Opgave: via het formulier

Kort Kerkenpad

Meer dan 170 jaar geleden verliet een kleine groep leden de toenmalige Nederlands Hervormde Kerk en vormde de Christelijke Afgescheiden Gemeente die later de Gereformeerde Kerk ging heten.

Hoewel de gebouwen van beide geloofsgemeenschappen vlak bij elkaar lagen, was er een langdurige en brede kloof tussen de beide kerken. De weg naar elkaar leek mijlen lang. Nu, op de drempel van het samengaan van de beide gemeenten per 1 maart 2025, willen we figuurlijk en letterlijk het korte pad lopen tussen onze beide gebouwen.

Roelof van Wijk, die veel weet te vertellen over de geschiedenis en de bijzonderheden van beide godshuizen, zal ons rondleiden langs en vertellen over het in- en exterieur van beide gebouwen. Immers ook de stenen spréken.

We starten om 14:00 uur in de Dorpskerk onder de toren en begeven ons rond 14.45 uur naar de Gorechtkerk. Daar worden we met thee ontvangen in het Gorechthuis en bezichtigen vervolgens ook déze kerk.

Inleider: Roelof van Wijk

Datum: zaterdag 8 februari

Tijd: 14.00 tot ca. 16.00 uur

Opgave: via het aanmeldformulier

Bijbelvertalen (in de streektaal)

De Bijbel is en wordt in talloze talen onder woorden gebracht. Altijd zoveel mogelijk bij wat mensen zelf spreken en denken. Voor velen is dat de 'eigen' taal, - de streektaal.

Eén van de vertalers in het Drents is een goede bekende op de kansel van de Dorpskerk. Ze vertaalde het laatste gedeelte van het Oude Testament (Jesaja t/m Maleachi) en is momenteel bezig met het Bijbelboek Jozua.

Zij neemt ons mee op het pad van mogelijkheden, vragen en struikelblokken in dat proces. O.a.: welke taal gebruik je als 'bron' voor de weergave in de streektaal?

Inleider: ds. Jennie Lambers-Niers (uit Coevorden)

Datum: donderdag 6 maart

Tijd: 20.00 - 21.45 uur

Locatie: Ons Centrum

Opgave: via het aanmeldformulier

Lezing over het klooster Yesse te Haren

In de lezing wordt ingegaan op de geschiedenis van dit voormalige cisterciënzer vrouwenklooster dat van 1215 tot 1594 stond in de buurschap Essen tussen Groningen en Haren. Niet alleen religieuze vrouwen uit de gegoede families uit de stad Groningen en noord-Drenthe leefden hier, zij werden ondersteund door een grote groep lekenbroeders en -zusters. Het klooster beleefde roerige tijden, zowel op religieus als op 'werelds' gebied, totdat tenslotte de Reformatie (na de Reductie van de stad) formeel een einde maakte aan haar bestaan. Het zou nog tot 1890 duren voor de laatste kloosterresten werden opgeruimd. Recent onderzoek biedt een schat aan informatie over de voormalige gebouwen en de levensstijl van de kloosterlingen.

Inleider: Annemiek Bos
Datum: woensdag 18 maart
Tijd: 20.00 - 21.45 uur
Locatie: Ons Centrum
Opgave: via het aanmeldformulier

Rondleiding kloosterterrein Yesse

Tijdens een rondleiding door en rondom Essen wordt ter plaatse aangeduid wat er op diverse plaatsen gestaan heeft of geweest is, worden passende oude en nieuwe(re) verhalen en anekdotes verteld en wordt bijvoorbeeld de omvang van de eigendommen in de omgeving toegelicht. Daarnaast een toelichting op het bezoekerscentrum en haar activiteiten en functies.

Inleider: Annemiek Bos
Datum: zaterdag 29 maart
Tijd: 11:00* – 12:00 uur
Locatie: Essen 7, Haren
Opgave: via het aanmeldformulier

* Fietsers vertrekken om 10:45 uur vanaf het **Gorechthuis**.

(Kijken naar) Kunst

Een avond waarin we samen met Frank Straatman, beeldend kunstenaar uit onze eigen omgeving, kijken naar zijn werk en horen wat hij daarover te vertellen heeft. Met daarbij de vraag wat zijn kunstuitingen bij ons oproept.

Naast zijn inspanningen om eigen creatieve scheppingen vorm te geven (met zeer uiteenlopende materialen en van diverse aard) is hij werkzaam als docent aan de NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Wie nu alvast iets van zijn werk wil zien kan terecht op zijn website: www.frankstraatman.com.

In 2012 deed hij met het indrukwekkende werk 'Judas' mee aan 'het feest van de Geest' in de kerk van Tjamsweer.

Kortom: het belooft een boeiende avond met een verrassende kijk op kunst.

- Inleider:** Frank Straatman
- Datum:** donderdag 3 april
- Tijd:** 20.00 - 21.30 uur
- Plaats:** Ons Centrum
- Opgave:** via het aanmeldformulier

Een fietspelgrimage naar de Bonifatiuskerk te Vries

In onze omgeving zijn er veel mooie oude godshuizen. Bijvoorbeeld de Bonifatiuskerk in Vries. Dat is één van de mooie historische kerken van Drenthe, – mogelijk zelfs de oudste. Vorig seizoen stond een bezoek daaraan al in het programma, maar

door het slechte weer en vervolgens miscommunicatie ging het bezoek niet door. Daarom dit seizoen een 'herkansing'.

Er zal in de kerk een rondleiding zijn waarbij de bijzondere architectuur en de bouwgeschiedenis wordt uitgelegd. En er is de mogelijkheid om een bezoek te brengen aan het kleine maar bijzondere klokkengietersmuseum in/onder de kerk.

Er zijn verschillende mogelijkheden om u / je naar Vries te begeven. Zie hieronder.

Datum: zaterdag 17 mei

Tijd: 12:30 uur, vertrek* bij Dorpskerk te Haren
13.30 uur, verzamelen** in Vries

Locatie: Bonifatiuskerk te Vries (Oude Rijksweg 2)

Opgave: via het aanmeldformulier

* Wie ervoor kiest om met de fiets door het prachtige landschap naar Vries te gaan.

** Voor wie op een andere wijze naar Vries reist. We treffen elkaar bij de prachtige Romaanse kerk in Vries.

Predikanten die Joden helpen

In mei 2025 is het 80 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog eindigde. Tot op de dag van vandaag hebben we te maken met het schrijven van wonden die tóen werden veroorzaakt. Eén van die wonden is datgene wat er met de Joodse Nederlanders is gebeurd. Binnen de kerk(en) is er op verschillende manieren omgegaan met de vragen van die tijd. De houding varieerde van NSB-predikanten tot dominees en priesters die heel actief waren in het verzet.

Dr. Gert van Klinken, die als kerkhistoricus is verbonden aan de Protestantse Theologische Universiteit, is één van de kenners van deze materie. Destijds waren er meer dan 500 - van de toendertijd 3000 - predikanten die zich ervoor inzetten om de Joden uit de handen van Duitsers en hun Nederlandse handlangers te houden. Een druppel op een gloeiende plaat? Maar druppels die nog steeds (kunnen) inspireren.

Datum: maandag 19 mei

Plaats: Ons Centrum

Tijd: 20.00 - 21.45 uur

Inleider: dr. Gert van Klinken

Opgave: via het aanmeldformulier

Hemelvaart-pelgrimage

Dauwtrappen met Hemelvaart is een samenwerkingsproject tussen de Protestantse Gemeente Haren - Onnen en de Protestantse Gemeente Noordlaren - Glimmen. Het is een jaarlijks terugkerend activiteit.

In 2025 valt Hemelvaart laat in het seizoen. Als we om 6:00 uur starten bij de Bartholomeuskerk in Noordlaren, is de zon al lang op. De jonge spreuwen zijn uitgevlogen en de kamperfoelie geurt. Het zal sfeervol zijn om met elkaar door het landschap van het Gorecht te wandelen, naar de dienst om 10:00 uur in de Dorpskerk in Haren.

In april 2025 zullen verdere gegevens volgen over de route en de aanmelding, o.a. via 4-luik.

**Contact-
persoon:**

Alco van Klinken, mail:
A.vanKlinken63@hotmail.com

Datum: donderdag 29 mei

Tijd: 6:00 uur, ochtendgebed Noordlaren
10:00 uur, dienst Dorpskerk Haren

Bibliodrama

Een avond om de Bijbel en jezelf spelend te verstaan

Er zijn vele manieren en methodes om de Bijbel te benaderen en er wezenlijke boodschappen uit te halen. Dat kan lezend, luisterend, studerend, mediterend en ook spelend. Bibliodrama is een benadering waarbij deelnemers in de huid kruipen van Bijbelse personages en vanuit die rol het verhaal gaan beleven. Daarbij speelt de interactie tussen de 'spelers' een belangrijke rol.

Hoe verrassend en verrijkend deze vorm van omgaan met de Bijbelse boodschap kan zijn, hebben we in het afgelopen seizoen ervaren toen de gelijkenis van de 'verloren zoon' centraal stond. Door deze vorm van benadering kwamen er ineens 'onontdekte perspectieven'. Daarom bieden wij deze spelvorm dit seizoen opnieuw aan.

Bibliodrama is geschikt voor iedereen. Voorkennis is niet nodig en toneelervaring al helemaal niet, alleen de verbeeldingskracht van de deelnemers en de begeleiding door een ervaren deskundige (waarvan we ons ook dit jaar weer hebben kunnen verzekeren).

Datum: maandag 23 juni

Tijd: 20.00 – 22.00 uur

Plaats: Ons Centrum

Leiding: evenals afgelopen seizoen:
prof. dr. Annette Merz (hoogleraar Nieuwe Testament aan de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen en gecertificeerd begeleider bibliodrama)

Opgave: via het aanmeldformulier

Activiteiten van andere plaatselijke kerken

Seniorenconvent Nicolaaskerk:

Maandag 23 september: 'Religieuze kunst van Aad de Haas, lezing door Anneke Hooymans, voorzitter van de Nicolaasraad (in het kader van 65-jarig jubileum H. Nicolaaskerk)

Maandag 21 oktober: "Franciscus en de dieren", lezing door Marjan Bouritius, schrijver, historicus en kenner van het werk van Franciscus van Assisi

Maandag 13 januari: 'De ster van Bethlehem', lezing door Peter Barthel, hoogleraar astrofysica RUG

- **Plaats:** Parochiecentrum, Irenelaan 2
- **Aanvang:** 15.00 uur
- **Opgave:** bij Mieke Roos, roosvdbrink@hetnet.nl

Zondag 6 oktober: 'De vrouw die keuzes durfde te maken'. Een theatrale, poëtische en muzikale voorstelling over Elisabeth van Thüringen. Door Peter Vermaat (theatermaker, dichter, verteller, theoloog).

- **Plaats:** H. Nicolaaskerk, Irenelaan 2
- **Aanvang:** 15.00 uur. Toegang gratis – deurcollecte.

Doopsgezinde Gemeente i.s.m. Vereniging van Vrijzinnig Protestanten ('Witte kerkje'):

'God in de supermarkt'. Een interactieve kerkdienst met de vragen van alledag: 'Wat eten we?' en 'Waar komt het vandaan?' Boontjes uit Egypte of Nederlandse boontjes? Hamburger of sojaburger? Deze keuzes worden verkend en verbonden met ethische kaders. De bijeenkomst is informatief, sociaal en actief en bedoeld voor dialoog.

- **Datum:** zondag 10 oktober – 10.00 uur
 - **Plaats:** Doopsgezinde Kerk, Nieuwe Stationsweg 1
- 'Nathan de Wijze'**, een kleinkunstprogramma dat de Bijbel doorloopt van Genesis tot Openbaring. Begeleid door Juul Beerda zingt Kees Posthumus poëtische en cabaretse liedjes, meezingers, gospels, Ierse kroegliedjes en musicalrepertoire.

- **Datum:** zondag 9 maart – 15.00 uur
- **Plaats:** Witte Kerkje (hoek Jachtlaan – Oude Hoflaan)

Activiteiten Jeugdwerk Aan Boord

Gezamenlijk jeugdwerk Hervormd-Gereformeerd

Op verschillende manieren en voor uiteenlopende leeftijdsgroepen zijn er activiteiten waarmee we samen met jongeren bezig willen zijn met zaken van geloof en kerk. Zo proberen we een platform, een 'thuis' te zijn voor hun vragen en ervaringen op dit gebied. Zo zijn er:

- **Oppasdienst** voor kinderen van 0-4 jaar.
- **Kindernevendiensten** voor kinderen van de basisschool. Ze worden spelenderwijs vertrouwd gemaakt met de Bijbelverhalen.
- **Club** voor kinderen van groep 6, 7 en 8 van de basisschool. Om de 2 weken een avond waarin aandacht is voor serieuze zaken en voor leuke en ontspannende bezigheden.
- **Tiernernevendienst**. Gorechtkerk en Dorpskerk bieden eens per 6 weken verdieping voor tieners aan. In de Gorechtkerk gaan tieners tijdens kerkdiensten naar nevendienst en krijgen een opdracht met een thema rond geloof of kerk. Daarna een hapje en een drankje aan bar en een gezelschapsspel dat bij het thema past. In de Dorpskerk komen de tieners na de kerkdienst bijeen. Ze zoeken met elkaar de verdieping rond de organisatie van de kerk, Bijbelse thema's en de verbinding met het dagelijkse leven. Dit gebeurt met spel, muziek en gesprek.
- **Teenspirit**. Een ontmoetingsplek in de soos voor tieners vanaf de brugklas met leuke spellen en activiteiten.
- **Soos**. Aansluitend aan Teenspirit, is iedereen welkom in de soos om een drankje te drinken en gezellig te kletsen.

Volg het jeugdwerk

aanboordjeugdwerk.nl facebook.com/aanboord [aanboord_jeugdwerk_haren](https://instagram.com/aanboord_jeugdwerk_haren)